

ปัจจัยสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร
ของข้าราชการตำรวจ ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 2

วิทยานิพนธ์
ภาคต่อวันคณะ

ร.ต.อ.หญิงธรรมาภรณ์ โพธิ์ทอง

- 7 ต.ค. 2545

158313

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

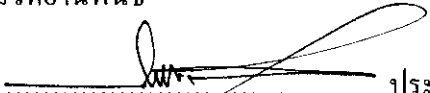
มีนาคม 2545

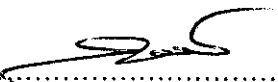
ISBN 974-352-096-1

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

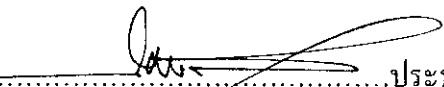
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

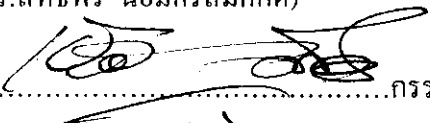
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

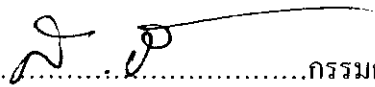

.....ประธาน
(ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)

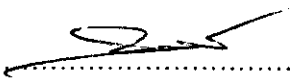

.....กรรมการ
(ดร.สม โภชน์ อเนกสุข)

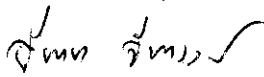
กรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)

.....กรรมการ
(รศ.เชาวน์ มณีวงษ์)

.....กรรมการ
(ดร.สมนึก จันทรประทีน)

.....กรรมการ
(ดร.สม โภชน์ อเนกสุข)

.....กรรมการ
(ดร.จันทนา จันทวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 14 เดือน สิงหาคมพ.ศ. 2546.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำ
แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง จาก ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.สุเมธ
เดียววิศเรศ อีกทั้ง ดร.ฉันทนา จันทวงศ์ รศ.เชาวน์ มณีวงษ์ ดร.สมนึก จันทรประทีน
คณะกรรมการสอบปากเปล่า และคณาจารย์ในภาควิชาบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่ได้กรุณาแนะนำ
ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิทยานิพนธ์อย่างถูกต้อง และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัย
รู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้ให้
ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และขอขอบพระคุณ
ข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานประจำสถานีตำรวจภูธร ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 2 ทุกท่านที่ให้
ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ บิดา มารดา สมาชิกในครอบครัว และขอขอบพระคุณ
เพื่อน ๆ ตลอดจนทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจและมี
ความพยายามในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้และสำเร็จการศึกษาในที่สุด

ร.ต.อ.หญิงณัฐชาภรณ์ โพธิ์ทอง

41920123 : สาขาวิชา : บริหารการศึกษา : กศม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ : สุขภาพองค์การ / ความผูกพันต่อองค์การ / ข้าราชการตำรวจ

ร.ต.อ.หญิงณัฐชาภรณ์ โพธิ์ทอง : ปัจจัยสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การ
ของข้าราชการตำรวจ ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 2 (FACTORS OF ORGANIZATIONAL
HEALTH AFFECTING ORGANIZATIONAL COMMITMENT OF POLICE IN POLICE
REGION 2) อาจารย์ที่ปรึกษา : สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์, Ed.D., สมโภชน์ อเนกสุข, กศ.ด.
133 หน้า. ISBN 974-352-096-1

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสุขภาพองค์การและความผูกพันต่อองค์การ
ของข้าราชการตำรวจ ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 2 เปรียบเทียบสุขภาพองค์การและความผูกพันต่อองค์การ
ของข้าราชการตำรวจ ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 2 ตามระดับของสถานีตำรวจ และระดับชั้นยศ และหาตัว
พยากรณ์ความผูกพันต่อองค์การจากตัวแปรสุขภาพองค์การ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ ข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานประจำสถานีตำรวจ
ภูธร ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 2 จำนวน 372 คน เครื่องมือที่ใช้วัดสุขภาพองค์การและความผูกพันต่อ
องค์การเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบน
มาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า

1. สุขภาพองค์การของสถานีตำรวจภูธร ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 2 โดยรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง และสุขภาพองค์การของสถานีตำรวจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบ
ตามระดับของสถานีตำรวจ และระดับชั้นยศ

2. ความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการตำรวจ ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 2 โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก และความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการตำรวจ ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 2 แตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบตามระดับของสถานีตำรวจ แต่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบตามระดับชั้นยศ

3. สุขภาพองค์การในด้านขวัญในการปฏิบัติงาน (X_1) อิทธิพลของผู้บริหาร (X_2) การ
สนับสนุนทางทรัพยากร (X_3) และการบริหารแบบกึ่งสัมพันธ์ (X_4) สามารถใช้เป็นตัวพยากรณ์ความ
ผูกพันต่อองค์การ (Y) ของข้าราชการตำรวจ ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 2 ได้ โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์
ร้อยละ 46 ดังสมการพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 2
ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y' = 1.374 + 0.383 X_1 + 0.224 X_2 - 0.148 X_3 + 0.164 X_4$$

41920123 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION ;
M.ED.(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORD : ORGANIZATIONAL HEALTH / ORGANIZATIONAL COMMITMENT /
POLICE

POL.CAPT.NUTCHAPORN PHOTHONG : FACTORS OF ORGANIZATIONAL
HEALTH AFFECTING ORGANIZATIONAL COMMITMENT OF POLICE IN POLICE
REGION 2. THESIS ADVISORS : SITTIPORN NIYOMSRISOMSAK, Ed.D., SOMPOCH
ANEGASUKHA, Ed.D., 133 P. ISBN 974-352-096-1

The purpose of this research were to investigate organizational health and organizational commitment of police in Police Region 2. In addition, to compare organizational health and organizational commitment as classified by level of police stations and positions, as well as, determination of determine the predicting factors of organizational commitment from organizational health.

The samples used in this study were 372 police in Police Region 2. The research instruments used to collect data were five rating-scale questionnaires. The statistical analysis were mean, standard deviation, t- test and stepwise multiple regression analysis.

The findings of this study were;

1. The organizational health of police stations in Police Region 2, as a whole, was rated at moderate. No significant difference was found when compared by the level of police stations and positions.
2. The organizational commitment of police stations in Police Region 2, as a whole, was rated at a high level. No significant difference was found when compared by the level of police stations. However there was significant difference at .05 level when compared by positions.
3. The aspects of morale (X_1) manager influence (X_2) resources support (X_3) and initiating structure (X_4) could be used as predictors for organizational commitment (Y) of police in Police Region 2. The predicting value was 46 percent as shown in raw scores by the following equation.

$$Y' = 1.374 + 0.383 X_1 + 0.224 X_2 - 0.148 X_3 + 0.164 X_4$$

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
คำถามของการศึกษาค้นคว้า.....	4
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
กรอบความคิดของการศึกษาค้นคว้า.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
โครงสร้างสำนักงานตำรวจแห่งชาติ.....	11
ภารกิจหลักของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ.....	13
โครงสร้างตำรวจภูธรภาค 2	13
สุขภาพองค์การ.....	15
ความหมายของสุขภาพองค์การ.....	15
เกณฑ์บ่งชี้ความมีสุขภาพดีขององค์การ.....	17
มิติวัดสุขภาพองค์การ.....	25

เครื่องมือวัดสุขภาพองค์การ.....	35
ความผูกพันต่อองค์การ.....	36
ความหมายของความผูกพันต่อองค์การ.....	37
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์การ.....	39
ความสำคัญของความผูกพันต่อองค์การ.....	40
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์การ.....	41
ผลของความผูกพันต่อองค์การ.....	42
แบบวัดความผูกพันต่อองค์การ.....	43
ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความผูกพันต่อองค์การ.....	45
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพองค์การ.....	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์การ.....	54
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	64
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....	65
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	79
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	79
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	79
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
อภิปรายผล.....	82
ข้อเสนอแนะ.....	92
บรรณานุกรม.....	94
ภาคผนวก.....	108
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	133

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าจำแนกตามระดับของสถานีดํารวจ.....	62
2	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาพองค์การของสถานีดํารวจภูธรในสังกัดดํารวจภูธรภาค 2 โดยรวมและรายด้าน.....	70
3	เปรียบเทียบสุขภาพองค์การของสถานีดํารวจภูธร ในสังกัดดํารวจภูธรภาค 2 ตามระดับของสถานีดํารวจ.....	71
4	เปรียบเทียบสุขภาพองค์การของสถานีดํารวจภูธร ในสังกัดดํารวจภูธรภาค 2 ตามระดับชั้นยศ.....	72
5	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการดํารวจ ในสังกัดดํารวจภูธรภาค 2 โดยรวมและรายด้าน.....	73
6	เปรียบเทียบความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการดํารวจ ในสังกัดดํารวจภูธรภาค 2 ตามระดับของสถานีดํารวจ.....	74
7	เปรียบเทียบความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการดํารวจ ในสังกัดดํารวจภูธรภาค 2 ตามระดับชั้นยศ.....	75
8	อำนาจพยากรณ์ตามลำดับของตัวแปรสุขภาพองค์การของสถานีดํารวจภูธรที่มีอำนาจพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการดํารวจ โดยรวม (Y).....	76
9	ค่าสถิติของตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ใช้พยากรณ์ความผูกพันต่อองค์การ โดยรวม (Y).....	77
10	การวิเคราะห์ความแปรปรวนในการพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์การ โดยรวม (Y) จากตัวพยากรณ์ 4 ตัวของรูปแบบที่ 4 ในตาราง 8.....	78
11	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของสถานีดํารวจภูธร ในสังกัดดํารวจภูธรภาค 2.....	119
12	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการดํารวจ ในสังกัดดํารวจภูธรภาค 2.....	120
13	กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	121

- 14 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสุขภาพองค์การของสถานีดำรงวัตร
ในสังกัดดำรงวัตรภาค 2 โดยรวมและรายข้อ จำแนกตามระดับของสถานีดำรง
และระดับชั้นยศ..... 124
- 15 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการดำรง
ในสังกัดดำรงวัตรภาค 2 โดยรวมและรายข้อ จำแนกตามระดับของสถานีดำรงและ
ระดับชั้นยศ..... 131

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	7
2 โครงสร้างและตำแหน่งสายงานบังคับบัญชาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ.....	12
3 โครงสร้างและสายการบังคับบัญชาของตำรวจภูธรภาค 2.....	14